

Prima instanță: Judecătoria Comrat (jud. S.A. Gubenco)

Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (jud. A. Curdov, Șt. Starciuc, G. Colev)

DECIZIE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al RM împotriva deciziei din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Comrat,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrbu Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura mun. Comrat cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

c o n s t a t ă :

La data de 02 iulie 2014 Sîrbu Serghei a depus în instanța de judecată cerere împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii s-a invocat că prin ordonanța din 18 februarie 2011 a Procuraturii Comrat, Sîrbu Serghei a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1), (2) Cod penal – încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, iar prin ordonanța Procuraturii Comrat din 18.02.2011, Sîrbu Serghei a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (2), lit. a) Cod penal.

Susține că, prin ordonanța Procuraturii Comrat din 18.05.2011, a fost scos de sub urmărirea penală în legătură cu expirarea termenului de deținere în calitate de bănuț, iar prin ordonanța Procuraturii Comrat din 19.07.2011 a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal.

Prin sentința judecătoreiei Comrat nr. 1-121/2011 din 20.03.2012, Sîrbu Serghei a fost condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3), lit. a) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 (doi) ani.

Prin decizia Curții de Apel Comrat nr. 1a-8/2013 din 14.12.2013 s-a casat sentința judecătoreiei Comrat nr. 1-121/2011 din 20.03.2012 și s-a pronunțat o hotărâre nouă de încetare a procesului penal în legătură cu faptul că există o hotărâre a organului de urmărire penală în privința lui Sîrbu Serghei de încetare a urmăririi penale pentru aceiași faptă.

Consideră reclamantul că prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, i-a fost cauzat un prejudiciu material, rezultat din faptul că pînă la începerea urmăririi penale a activat în funcție de conducător-expeditor la SRL „Fabrica Oloi Park”, beneficiind de un salariu mediu lunar în mărime de 2000 lei. Însă, din momentul începerii urmăririi penale, prin aplicarea de către organele de urmărire penală a măsurii preventive sub formă de a nu părăsi țara, a fost în imposibilitate de a mai continua activitatea, deoarece funcția sa depindea de ieșiri permanente. Mai mult, prin interdicțiile aplicate de organele de urmărire penală a fost în imposibilitate de a pleca peste hotarele țării întru întreținerea familiei cu mijloace financiare. Astfel, prejudiciul material cauzat l-a evaluat la suma de 74000 lei ce constituie venitul neprimit de la activitatea de muncă.

Prejudiciul moral l-a estimat în sumă de 100000 lei și l-a explicat prin suferințele suportate care au durat mai mult de 3 ani și care au provocat sentimentul neapărării sale față de activitatea ilegală a organelor de urmărire penală, inclusiv și amplasarea sa în condiții inumane pe o perioadă îndelungată.

Prin încheierea protocolară din 30 septembrie 2014 a judecătoreiei Comrat, Procuratura mun. Comrat a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu.(f.d. 46)

Prin hotărârea din 26 mai 2015 a judecătoreiei Comrat s-a admis parțial acțiunea înaintată de Sîrbu Serghei și s-a încasat de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei prejudiciul moral în mărime de 15000 lei.

Prin decizia din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Comrat s-au admis apelurile depuse de Ministerul Justiției al RM și de Procuratura Generală; s-a casat hotărârea primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral în această parte s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a încasat de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei prejudiciul moral în mărime de 10000 lei.

La data de 18 ianuarie 2016 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel solicitînd casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece instanța de apel, la examinarea pricinii, a aplicat eronat normele de drept material cu privire la determinarea aplicabilității prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998 la circumstanțele invocate în speță. Or, în astfel de circumstanțe, instanța de apel urma să respingă integral acțiunea înaintată de Sîrbu Serghei.

Consideră că instanța de apel, eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului a prejudiciului moral, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite condițiile necesare de aplicabilitate a Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998 și neîntemeiat a constatat ilegalitatea acțiunilor organelor de drept.

Declară că instanțele de judecată nu au constatat și nu au elucidat pe deplin circumstanțele importante ale pricinii în partea ce ține de constatarea faptului precum că intimatul ar fi suportat careva suferințe fizice și psihice, frustrări și lezare a reputației profesionale. De altfel, nu s-a demonstrat prin mijloace de probă, în ce constă reputația intimatului anterior intentării urmăririi penale și respectiv lezarea acesteia după acțiunile întreprinse de către organele de drept.

Conform art. 434 CPC recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că, Curtea de Apel Comrat a emis decizia recurată la data de 29 octombrie 2015, care a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 17 noiembrie 2015.

Astfel, Colegiul reține că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM la 18 ianuarie 2016 este în termen, deoarece conform avizului de recepție recurentul a recepționat decizia recurată la data de 19.11.2015. (f.d. 157)

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ministerul Justiției al RM întemeiat și care urmează a fi admis din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Materialele dosarului atestă că, Sîrbu Serghei s-a adresat în instanța de judecată cu cerere împotriva Ministerul Justiției al RM în baza Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prima instanță, judecând pricina, a admis parțial acțiunea înaintată de Sîrbu Serghei și a încasat de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei prejudiciul moral în mărime de 15000 lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, instanța de apel a admis apelurile depuse de Ministerul Justiției al RM și de Procuratura Generală, a casat hotărârea primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și în această parte a emis o hotărâre nouă prin care a încasat de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei prejudiciul moral în mărime de 10000 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție verificând legalitatea deciziei recurate constată că circumstanțele de fapt indicate supra au fost reținute și apreciate corect de instanța de apel, însă instanța de apel eronat a dispus încasarea de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei a prejudiciului moral în mărime de 10000 lei, deoarece această sumă urmează a fi încasată nu de la Ministerul Justiției al RM, ci din bugetul statului prin intermediul Ministerului Justiției al RM.

În conformitate cu art. 13 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25.02.98, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din *contul bugetului de stat*, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget.

Astfel, din contextul normei precitate rezultă că subiectul responsabil civilmente în speță este statul, care poate să repare prejudiciul cauzat numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Prin urmare, în calitate de pârît în cazurile nominalizate supra urmează a fi stabilit statul, care este reprezentat, fie alternativ fie cumulativ, de Procuratură, Ministerul Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Ministerul Finanțelor, precum și de alte instituții sau autorități publice în sarcina cărora se impune obligații pozitive de a preveni violările art. art. 3, 5, 8 din Convenția Europeană.

Respectiv, în speță, mărimea prejudiciului se va încasa în beneficiul lui Sîrbu Serghei din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiție al RM, și nu de la Ministerul Justiției al RM așa cum s-a menționat în decizia adoptată de către instanța de apel.

În atare circumstanțe, nu poate fi reținut argumentul Ministerului Justiției al RM, precum că prejudiciul moral acordat lui Sîrbu Serghei în sumă de 10000 lei este nejustificat și exagerat, pe motiv că reclamantul nu a probat prin probe pertinente și argumente justificative care ar demonstra suportarea suferințelor morale, deoarece în opinia instanței de recurs însăși faptul reținerii și tragerii la răspundere penală pe o perioadă îndelungată a reclamantului constituie o situație stresantă și presupune aplicarea unor traume psihologice atât persoanei atrase ilegal la răspundere penală, cât și a apropiaților acestuia.

Alte argumente invocate de recurent, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, avînd la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse și avînd în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM, de a modifica decizia instanței de apel în partea încasării de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei a prejudiciului moral în sumă de 10000 lei și în această parte va dispune încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Sîrbu Serghei prejudiciul moral în sumă de 10000 lei. În rest, decizia din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Comrat se menține.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Ministerului Justiției al RM.

Se modifică decizia din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Comrat, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sîrbu Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura mun. Comrat cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procurorilor și ale instanțelor judecătorești, în partea încasării de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Sîrbu Serghei a prejudiciului moral în sumă de 10000 lei după cum urmează:

- se încasează din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Sîrbu Serghei a prejudiciului moral în sumă de 10000 lei.

În rest, decizia din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Comrat se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală